© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Cena 60 gr Цана 60 гр.

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА - КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 45 (193) БЕЛАСТОК 8 ЛІСТАПАДА 1959 ГОДА ГОД IV

Стаяла неспакойная восень 1919 года. Белыя арміі з усіх бакоў пагражалі маладой Рэспублiцы Саветаў. Але жыццё перамагала. Напоперак контррэвалюцыйным загаворам, блакадам і вайне, школы працавалі нармальна, тэатры не маглі памясціць усіх гледачоў, а ў парках поўна было закаханых.

Губернскі аддзел народнай асветы (Губана) у беларускім Магілёве адшукваў польскіх настаўнікаў, каб у мястэчку Шклоў, раcпложаным у 40 кіламетрах ад Магілёва, адчыніць першую польскую школу.

Шклоў быў вядомы сваім вялікім папяровым заводам (нядаўняя ўласнасць былога царскага міністра Крывашэіна), у якім працавалі польскія рабочыя. Іх дзецям трэба было адкрыць польскую школу. Нялёгкая гэта была справа. У Магілёве шмат было польскай інтэлігенцыі, але не было жадаючых працаваць у бальшавіцкай, як з нянавісцю гаварылі, школе.

Губана аднак не мірылася з гэтым і, нарэшце, звярнулася да польскай моладзі, якая ў гэтым годзе закончыла школу. Як выявілася, гэта быў правільны крок. Да загадчыка Аддзела асветы таварыша Лазінскага (студэнта - юрыста) звярнуліся дзве маладыя дзяўчыны - полькі. — пятнаццацігадовая Янка Стрыенска, якая толькі што закончыла васьмігадовую сярэднюю школу, і восемнаццацігадовая Люся Лук'янска з атэстатам сталасці, выдадзеным у час рэвалюцыі. Лазінскі змерыў Янку крытычным вокам і з сумненнем пакачаў галавою, але сустрэўшыся з яе гарачым, умаляючым позіркам, пасля кароткай гутаркі махнуў рукою і здаўся.

Прыгожым верасиёўскім поўднем, сяброўкі, абвешаныя горбамі кніжак і малымі клуначкамі асабістых рэчаў, затрымаліся ля аднапавярховага будынка, на якім віднеўся надпіс: «Шклоўскі аддзел народнай асветы».

Загадчык аддзела Анна Паўлаўна, саракагадовая жанчына, сардэчным жэстам пасадзіла ашаломленых дзяўчат і хутка, без уступу, абсыпала іх градам інфармацый аб мястэчку, аб аддзеле, аб цяжкасцях працы ў школе і арганізацыі самой школы.

Неўзабаве з'явіўся на стале традыцыйны чай (Анна Паўлаўна жыла пры Аддзеле) без цукру, але з сахарынай і «лепёшкамі», што ў той час было раскошным пачастункам.

— Мелі мы шмат клопатаў, але неяк пусцілі ў рух усе школы, а цяпер ваша чарга, дзяўчаткі. Горача вазьміцеся за працу і пастаўце на ногі польскую школу, — сказала Анна Паўлаўна.

Напіўшыся чаю, утраіх пайшлі паглядзець будынак будучай школы.

(Працяг на стар. 3)

ЯДВІГА СЯКЕРСКА

ГЭТА БЫЛО Ў ШКЛОВЕ

По слядах вялікіх падзей

НЕПЕРАМОЖНЫ ГОРАД

Распаложаны на ста астравах, злучаных з сабой пяцюстамі мастоў, налічвае сёння Ленінград звыш 3 міль. 300 тыс. насельніцтва. У гэтай паўночнай Венецыі звыш 330000 вучняў пачатковых і сярэдніх школ і 220 тыс. студэнтаў. На працягу 250-гадовай гісторыі свайго існавання гэты горад ніколі не патаптаў падкованы варожы бот. Цяжка перамагчы вялікае ўзрушэнне, калі ступаеш па яго вуліцах. Тут на кожным кроку нараджалася Вялікая справа. Тут адкрыўся новы перыяд у гісторыі Расіі і ўсяго чалавецтва. Упершыню, не дзе-небудзь, а менавіта тут, толькі ў Петраградзе забастоўкі рабочых перайшлі ва ўсеагульную дэманстрацыю супроць царызма. Удзельнікі дэманстрацыі насілі чырвоныя знамёны і лозунгі «Прэч з царызмам», «Прэч вайну», «Патрабуем хлеба». А калі пад канец лютага 1917 года ўспыхнула ў Пецярбургу ўзброенае паўстанне рабочых, да паўстанцаў далучыліся дзесяткі тысяч салдат. Паўстанцы арыштавалі міністраў і штаб генералаў, а цар быў прымушаны адрачыся ўлады. Сярод усеагульнай нянавісці да «крывавага» Мікалая не было каму бараніць скампраметаванай дынастыі. Нават пакліканыя казакі дазвалялі раззброіць сябе. Для цара засталося толькі адно: уступіць. Найбольшы «самадзержац», беспашчадны «Мікалай крывавы» быў скінуты. Расчыніліся турэмныя вароты У новае жыццё ўліліся тысячы палітычных вязняў, іншыя масава вярталіся з ссылак і катаргі, з найдалейшых, найдзічэйшых закаморкаў Сібіры.

Ленінград — горад людзей, бясконца адданых сваёй радзіме, горад не толькі Дэкабрыстаў, але і тых з «Сцерагучага», якія ў барацьбе з японцамі выбралі смерць на дне мора, чымсьці пайсці ў няволю. Гэта горад і тых з «Аўроры» і Таго, хто пераліты ў бронзу стаіць на бранявіку, чалавека, які не пабаяўся падарваць п'едэстал цара.

Аглядаем такія цудоўныя мармуровыя дварцы, як Таўрычаскі, які быў пабудаваны па загаду Екацерыны II для яе фаварыта, князя Пацёмкіна- Таўрычаскага. Будоўля ў 260 м. даўжыней, якая абапіраецца на мармуровыя калоны, мела агароды, дываны траў, паўднёвыя дрэвы. Колькі каштаваў гэты палац, выкладзены мармурам і малахітам — незядома. Колькі каштавалі балы — можна акрэсліць, уявіўшы, што на адзін такі бал куплена воску на свечкі за 70 тыс. рублёў. Гэты палац Пацёмкін двойчы прайгрываў у карты і столькі ж разоў яго адкупляла яму ўсеўладная каханка.

А тыя, што будавалі? У 1912 годзе 150 тыс. рабочых жыло абы дзе, 63 тыс. у падвалах, а некалькі тысяч у вадасточных каналах. Ці не было светлай думкі аб свабодзе? Ці не было бунту ў гэтым горадзе кантрастаў. Для тых была Петрапаўлаўка, агромная папурая турма са змрочнымі казематамі, сцены якіх даходзілі да 3 метраў таўшчыні. Тут закончыў сваё жыццё сын Пятра Аляксей, тут пакараны смерцю Рылееў, Бястужаў і сотні тысяч другіх. Тут быў вязнем і брат Леніна. Тут душылі думку аб волі і ўсялякія спробы паўстаць супроць ненавісных прыгнятальнікаў.

Усе гэтыя месцы мы ведаем як з фільмаў, так фатаграфій. Аднак жа якое вялікае хваляванне ахапляе чалавека, калі ступае ён па месцах, палітых крывёю рабочых. Не дзе-небудзь, а менавіта тут, на гэтай плошчы Зімняга падалі рабочыя з-за здрады папа Гапона. Сапраўды, чалавек ходзіць тут як па вялікіх рэліквіях, яму здаецца, што кожная грудка зямлі прасякнута крывёй. Спакойна стаіць сёння велічная Аўрора, здаецца яна ганарыцца, што паспяхова выканала такую агромную задачу.

(Працяг на стар. 2)

Смольны. Тут змяшчаўся штаб Рэвалюцыі.

СТАРШЫНЯ ПАЕХАЎ „ПАДКРУЦІЦЬ ШРУБУ"

— Скажыце, калі ласка, дзе жыве старшыня вашага сельгасгуртка, — спытаў я першага сустрэўшагася ў Дзяніскax селяніна.

— Гэта Александр Гулько, — адказаў селянін. — Але яго сёння няма. Ён у Бельску. Бачыце, дрэнная справа ў нас выйшла, — частуючыся папяросам, распачаў гаворкі мужчына. — Купілі мы трактар і камплект сельскагаспадарчых машын.

Трактар і іншыя машыны ужо даўно прыслалі, а малацільнага агрэгата, які нам цяпер найбольш патрэбны, ніяк не можам атрымаць. Цэнтр у Старасельцах, які забяспечвае машынамі сельскую гаспадарку адказвае нам, што яшчэ не надыйшла чарга. Кажуць, што наш агрэгат памылкова ў іншы павет выслалі. Чорт іх ведае, — абураўся мужчына, пакруцілі там нешта, бюракраты, а нам вось малаціць трэба, і хоць ты, чалавеча, бярыся за цэп.

— Вы, зразумела, член сельгасгуртка? — пацікавіўся я.

— Не, я не член, — адказаў мужчына. — Але гэта неважна. Машынамі сельгасгуртка карыстаецца ў нас уся вёска. Зрэшты я таксама даў грашовы ўклад на пакупку новых машын. І хоць я не член, але баліць мне, што ад гуртка ўзялі грошы, а агрэгата не прысылаюць. Вось у мяне самога, збожжа яшчэ зусім не малочана, а тэрмін здачы дзяржаўных нарыхтовак ужо канчаецца. Трэба ж выканаць у час?

— Вядома, што трэба, — згадзіўся я.

— Ну вось, бачыце. Дык наш старшыня і паехаў да Бельска, каб падкрунуць шрубу дзе трэба. А вы, калі хочаце пагаварыць з гурткоўцамі, — сказаў у заключэнні мужчына, — дык ідзіце ў другі канец вёскі. Яны там малоцяць старым маторам.

Я накіраваўся туды, адкуль даносіўся гул працуючага матора. Над рухавіком пахіліўся механік Дзяніскаўскага сельгасгуртка Васіль Казберук.

— Залатыя рукі мае чалавек, — гавораць аб ім у Дзяніскax. За што толькі возьмецца, дык у яго гарыць у руках.

І сапраўды Васіль Казберук выдатны спецыяліст. Ён хоць нідзе і не вучыўся, але ўмее абыходзіцца з кожным рухавіком. Ён і малоціць і крайзэгу абслугоўвае, і кожную сталярскую работу так выканае, што толькі любуйся. І што найважнейшае, ён вельмі працавіты і дакладны ў рабоце. Нездарма даражаць ім тут людзі.

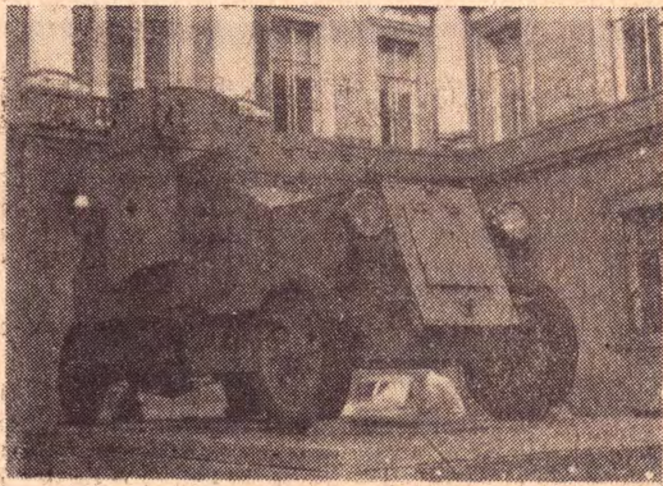
— Што, гурткоўцы першымі абмалочваюцца? — спытаў я. прывітаўшыся.

— Ды не, — запярэчыў механік. — Заняў вось ад канца ды і рэжу кожнаму па чарзе. На сходзе так вырашылі. І справядліва, — дадаў ён. — Навошта нам выдзяляцца. Паспеем. Усім абмалоцім. Вось зараз падвязуць новы агрэгат і пачнем з другога канца вёскі. Работа шпарчэй пойдзе

(Працяг на стар. 4)

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Бранevік, з якога выступаў У. І. Ленін на Фінляндскім вакзале.

НЕПЕРАМОЖНЫ ГОРАД

(Працяг са стар 1)

Амаль 900 дзён і столькі ж страшных, пакутлівых, змрочных акупацыйных начэй баранілі ленінградцы свой горад ад гітлераўскай навалы, галодныя, прамерзшыя, але з вялікай самаадданасцю і непахіснай верай у перамогу. У ленінградскім музеі можна пабачыць арыгінальныя запрашэнні, выдрукаваныя на запас Гітлерам, які запрашаў на вялікі баль. У акрэсленным дні ён меў адбыцца ў атэле «Асторыя». Такім упэўненым у перамозе быў ненасытны Гітлер...

Сярод 3 мільённага натоўпу ленінградцаў лёгка адшукаць ветэранаў усіх рэвалюцый. З іх апавяданняў вы складзеце тамы.

У рускіх бытуе звычай, што з выпадку якойсьці значнай падзеі, як напрыклад вяселле, хрысціны і т. п. самы старэйшы член сям'і садзіць дрэўца. Не патрэбна падкрэсліваць, што выгнанне за межы краіны ворага, атрыманне жаданай перамогі, пасля амаль трохгадовай блакады, па гадах надчалавечай і нечувальнай у гісторыі барацьбы, сталася агромнай падзеяй у вялікай ленінградскай сям'і. Каб адзначыць гэтую падзею, ленінградцы пабудавалі агромны стадыён і назвалі яго імем Леніна і пасадзілі дзесяткі тысяч дрэў.

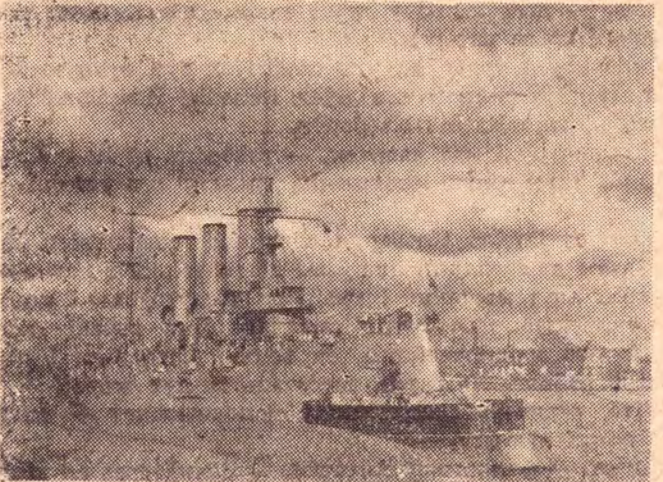
Растуць уверх дрэвы ў Парку перамогі, так як расце ва ўсім свеце гордасць і слава пераможцаў.

Позні вечар. Тысячы агней адбіваюцца ў спакойнай плыні Нявы. Алеі перапоўненыя вясёлымі бястурботнымі людзьмі. Ёсць куды пайсці: 18 тэатраў, каля 900 большых і меншых кінатэатраў, 54 музеі, звыш 700 клубаў і 15 Дамоў культуры, агромная колькасць бібліятэк, вядомы ва ўсім свеце Эрмітаж, які налічвае 2,5 млн. экспанатаў.

У рэпрэзентацыйным атэле «Асторыя», у тым самым, у які Гітлер пасляшаўся надрукаваць запрашэнні, затрымоўваюцца заграничныя турысты, прадстаўнікі прамысловых і гандлёвых фірм з Англіі, Францыі, Амерыкі і Германіі. Нас без прычыны ахапіў пусты смех. Так лёгка быць у Ленінградзе і ў «Асторыі» без... гітлераўскіх запрашэнняў і... без крыві. А мо' гэты смех не такі ўжо і пусты?...

Нельга не пакахаць гэты горад-герой, нельга не захапляцца там, дзе не гісторыя тварыла вялікія падзеі і вялікіх людзей, а звычайныя людзі стварылі сваю вялікую гісторыю.

І. ВЕРАС
Фота аўтара

Крэйсер «Аўрора», які залпам сваіх пушак абвясціў свету пачатак Вялікай Кастрычніцкай Рэвалюцыі.

ДАСЯГНЕННІ ГАЙНАЎСКАГА ПАВЕТА

МІКАЛАЙ МАРОЗ
Старшыня Павятовай Камісіі гаспадарчага планавання ў Гайнаўцы

У міжваенны перыяд насельніцтва Гайнаўскага раёна жыло ў галечы і адсталасці, якое безупынна праследавала безрабоцца. На вёсках існавала агромнае перанасяленне. Не выкарыстоўвалася механічная апрацоўка зямлі, сяляне не прымянялі штучных угнаенняў. Уяўлення электрыфікацыі, радыёфанізацыі, ці меліярацыі было невядомым для нашага сялянства. Прадажа сельскагаспадарчых прадуктаў была некарыснай, ды і цяжка было знайсці пакупнікаў. Пагэтаму, як правіла, рынкі былі запоўненыя прадуктамі, але не было каму іх купляць. Спажыццё асноўных артыкулаў стаяла на нізкім узроўню.

І так спажыццё жывёльных тлушчаў складала толькі каля 20 кілаграмаў на душу насельніцтва, у параўнанні да 48 цяперашняй колькасці. Падобна было і з цукрам. Жыллёвыя ўмовы былі катастрафічнымі, на вёсцы будавалі традыцыйныя хаткі сумесна з хлявамі, пакрытыя саламянай страхой, а ў горадзе з апілкаў.

Як жа змянілася ўсё гэта на працягу пятнаццаці год існавання народнай улады. Значна ўзрос узровень жыцця як у горадзе, так і вёсцы. Праблема беспрацоў'я раз і назаўсёды была ліквідаванай.

Ліквідавана ў асноўным непісьменнасць, якая была раней кашмарам вялікай часткі насельніцтва. Шмат людзей з вёскі адыйшло ў горад, дзе атрымалі працу ў прамысловых прадпрыемствах, якія безупынна разбудоўваюцца. Моладзь атрымала поўныя правы і магчымасці атрымаць прафесію ў сярэдніх ці вышэйшых школах. Часовыя цяжкасці ў належным забеспячэнні нашага рынка з'яўляюцца вынікам шматвяковай адсталасці. Сельскагаспадарчая вытворчасць не можа паспець за хуткім развіццём прамысловасці і безупынным узростам запатрабавання працоўнага насельніцтва на прадукты харчавання. Лічым гэтыя цяжкасці цяжкасцямі развіцця і ўзросту.

Мы пабудавалі ў Гайнаўцы некалькі жылых дамоў, ствараючы ў цэнтры горада рабочы пасёлак, дзе ў камфартабельных умовах жывуць рабочыя з прадпрыемств. Разбудаваны Прадпрыемствы лясной прамысловасці, дзе за апошні час наладзілі сучасную сушыльню і аклеярню. Разбудаваны таксама Прадпрыемствы сухой дыстыляцыі дрэва і Гайнаўскія Прадпрыемствы лясной машыннай прамысловасці, адбудавана ад асноў насычальня дрэвясіны ПКП у Чаромсе, пабудаваны механізаваны хлебазавод у Кляшчэлях і Гайнаўцы, склады ПЗГС у Гайнаўцы, Нарве і Кляшчэлях. Разбудавана сетка магазінаў і пунктаў рознічнай прадажы, прадпрыемствы грамадскага харчавання, а ў гэтым годзе адданы для карыстання гандлёвы будынак, дзе змешчана некалькі галін тарговлі, і наладжаны новы рэстаран. Маем 78 няпоўных сярэдніх (падставовых) школ, Асноўную рамесную школу, Лясны тэхнікум у Белавежы, два агульнаадукацыйныя ліцэі. Пры рамеснай школе пабудаваны майстэрні, а ў гэтым годзе адзін з агульнаадукацыйных ліцэяў перанясецца ў новапабудаваны будынак. Маем 8 дзіцячых садоў (пшэдшколі) 2 ясляў, дзіцячы дом і павятовую бальніцу. Карыстаемся прыгожым Домам культуры, маем 16 бібліятэк, 76 бібліятэчных пунктаў з агульным лікам каля 40 тыс. кніжак, 22 святліцы і 14 харавых і танцавальных калектываў.

Так, як змянілася жыццё ў горадзе, падобны працэс адбываўся і ў вёсцы. Сяляне выкарыстоўваюць механічную апрацоўку зямлі, усё больш скарыстоўваюць штучныя ўгнаенні. На працягу апошніх гадоў ураджайнасць з гектара 4-х асноўных культур складае каля 13 цэнтнераў у параўнанні да 7.9 цэнтнера ў міжваенны перыяд. Сяляне пераключыліся на больш даходныя кірункі сельскагаспадарчай вытворчасці, як напрыклад, жывёлагадоўля. Апрача гэтага, гадуем цяпер каля 30 штук рагатай жывёлы і 50 штук свіней на 100 гектараў зямельных угоддзяў. Загаспадаравана і зменіяравана пры накладзе некалькіх мільёнаў злотых каля 12 прац. сенажацяў і пасбішч, дрэніравана 10 прац. пахатных земель, электрыфікаваны 64 вёскі, у 59 праведзена тэлефонная лінія, 87 радыёфікаваны. Сельскагаспадарчае будаўніцтва набірае ў вёсцы ўсё большы размах, а апошнім часам з драўлянага пераходзяць у мураванае. Рэальныя даходы працоўнага сялянства падымаюцца на ўсё вышэйшы ўзровень. Толькі за I паўгоддзе бягучага года, за праданыя дзяржаве прадукты сяляне атрымалі ў грошах 24.001.600 зл. У прыведзеных даходах не ўлічана прадажа прадуктаў на вольным рынку і даходы сялян, або членаў іх сям'і на прадпрыемствах або ў інстытуцыях.

У наступным нумары чытайце аб перспектывах гайнаўскага павета. Аўтар гэты ж самы.

„ХРУШЧОЎ ГАВОРЫЦЬ ПРАЎДУ"

Я цалкам свядома перапісаў гэты тытул з амерыканскай газеты «Вашынгтон Поўст». Вядомы сваімі пераважна варожымі адносінамі да камунізма публіцыст Джу Порзон пасля візіту прэм'ера Хрушчова ў ЗША пісаў на старонках гэтай газеты:

«Савецкі ўрад поўны рашучасці перагнаць Злучаныя Штаты ў галіне гаспадарчага і прамысловага развіцця, а таксама паказаць, што камуністычная сістэма лепшая ад капіталістычнай».

Трэба прызнаць, што Джу Порзон па-сапраўднаму зразумеў мэтанакіраванасць і намаганні савецкага народа і ўрада. Мабыць далося яму гэта нялёгка, як і яго суродзічам, няміла здзіўленым савецкімі дасягненнямі. Увесь свет ведае ўжо запраўленае горкай іроніяй сцвярджэнне амерыканскага спецыяліста па канструкцыі ракет др. Фон Браўна, які заявіў, што пакуль амерыканскія вучоныя зробяць пасадку на Месяцы, яны сустрэнуць ужо там савецкіх тамажнікаў. Сакратар абароны Мэк Эрой з раззбройваючай шчырасцю прызнаў, што пакуль яшчэ ўвогуле не існуе плана, каб дагнаць Расію ў пабудове міжкантынентальных балістычных снарадаў. Другая высокапастаўленая ў ЗША асоба, адмірал Бэркэ, гаворыць: «Мы небяспечна засталіся ззаду за Расіяй у галіне запуску снарадаў з падводных лодак». А ў галіне мірнага супрацоўніцтва? Справаздача сенатскай Камісіі ўнутраных спраў сцвярджае: «Расія пабудавала пяць гідраэлектрастанцый, значна большых ад нашай (амерыканскай — рэд.) найбольшай гідраэлектрастанцыі».

Амерыканскія лекары, якія наведалі Маскву, былі здзіўлены тым, што ў СССР на тысячу жыхароў выпадае значна большая колькасць лекараў, чымсьці ў ЗША. Можна прывесці значна большы лік прыкладаў, якія выклікалі здзіўленне і разгубленасць амерыканцаў. Аднак спаборніцтва ў гаспадарчай галіне паміж СССР і ЗША сапраўды толькі пачынаецца.

У 1959 годзе Савецкі Саюз дасягнуў у параўнанні са Злучанымі Штатамі каля 60 працэнтаў вытворчасці сталі, 70 працэнтаў цэменту, 50 працэнтаў вытворчасці паліва і каля 70 працэнтаў вытворчасці тканін. У вытворчасці збожжа СССР дасягнуў 80 працэнтаў узроўня ЗША.

Гадовы ўзрост валавай прадукцыі Савецкага Саюза складае заўсёды больш 10 працэнтаў, у той час, як у ЗША ён не перавышаў ніколі 3 працэнтаў. Вытворчасць узрастала ў Савецкім Саюзе на працягу апошніх год у пяць разоў хутчэй, чым у ЗША. За 42 гады вытворчасць прамысловасці ў краіне Саветаў узрасла ў 36 разоў. Каля паловы гэтага часу прыпадае ж на барацьбу з інтэрвенцыяй і ліквідацыю ваенных знішчэнняў. Не існавала і не існуе ў свеце краіны, якая развівала б так хутка сваю гаспадарку.

Кожны, хто ведае гэтыя факты, разумее, што канчатковая перамога над Злучанымі Штатамі ў галіне эканомікі на працягу 10—12 год не з'яўляецца галаслоўным выразам, а праўдай, якая вынікае з матэматычных вылічэнняў. Дынамічнае развіццё савецкай гаспадаркі, шырокія грамадскія пераўтварэнні, гэта найлепшы паказчык перавагі сацыялістычнай сістэмы над капіталізмам. Уся ідэя мірнага спаборніцтва зводзіцца менавіта да выказання перавагі нашай сістэмы.

— «Перавагу, якую мы ўжо маем і якая будзе ўзрастаць у меру далейшага развіцця сацыялістычных краін, мы не намераны выкарыстоўваць для ваенных мэт», — заявіў прэм'ер Хрушчоў на апошняй сесіі Вярхоўнага Савета.

Не ад сёння, а 42 гады асноўным прынцыпам савецкай замежнай палітыкі была абарона міру. У асновах гэтай палітыкі ляжыць заўсёды актуальны дэкрэт аб міру, напісаны У. І. Леніным. Савецкі Саюз назаўсёды застаўся верным зместу гэтага дакумента. Ці ж патрэбна шукаць доказаў?

Высунуты Савецкім Саюзам лозунг мірнага суіснавання з'яўляецца ў сучасных умовах найбольш паслядоўным развіццём той жа самай мірнай палітыкі.

« Прынцып мірнага суіснавання, — сказаў М. С. Хрушчоў у сваім апошнім выступленні, — азначае няўмешванне ва ўнутраныя справы другіх народаў, узаемныя ўступкі, кампраміс, прыстасаванне абодвух бакоў у галіне міжнародных адносін для інтарэсу захавання і ўмацавання міру».

Прыкладам кампрамісу з боку Савецкага Саюза можа паслужыць апошняя прапанова аб агульным і поўным раззбраенні, прымірэнчае становішча на Жэнеўскай канферэнцыі ў справе спынення эксперыментаў з атамнай зброяй, прапанова ў справе новага статута для Заходняга Берліна і ў справе мірнага дагавору з Германіяй.

Калі гаварыць аб уступках, патрэбна сцвердзіць, што ёсць адна галіна, у якой аб кампрамісах нават гаварыць нельга. Гэта ідэалогія. Усе камуністы пераканaныя аб перавазе сацыялістычнага строя над капіталізмам. Гэтую перавагу паказала гісторыя 42-ух год, паказвае сённяшні дзень і выкажа недалёкая будучыня.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

ГЭТА БЫЛО У ШКЛОВЕ

(Працяг са стар. 1)

Гэта быў дом найбагацейшага ў Шклове купца. Кузьняцова, які ўцёк ад бальшавікоў. Дом стаяў пасярод рынка, як страшыдла. З павыбіванымі шыбамі, панаваў ён над пабудовамі сваёй брыдотай і пamepамі. Унутры выглядзеў яшчэ горш — запаскуджана падлога, брудныя, зашмараваныя сцены, абвешаныя надпісамі: «Прэч з Керанскім!» «Смерць буржуям!».

— Тут вам давядзецца жыць, мае каханыя, о, у гэтым пакойчыку, дзе захаваліся шыбы. Ну, ці ж не палац? — весела сказала Анна Паўлаўна, убачыўшы лёгкі перапалох на тварах дзяўчат, — Пакуль усё падрыхтуецца, будзеце начаваць у мяне.

Паводле ўказанняў Анны Паўлаўны дзяўчаты наведвалі памяшканні польскіх рабочых, інфармавалі аб арганізацыі польскай школы, і прымалі адначасова навучэнцаў. Сустракалі іх па-рознаму. Не выклікаў даверу дзіцячы выгляд будучых настаўніц. «Пэўна свежа спечаныя бальшавічкі», — можна было прачытаць у вывучаючым позірку не адной старэйшай кабеты. Рабочыя былі больш прыхільнымі, чым іх жонкі, але здаралася, што менавіта жанчыны, хоць больш падатныя на мяшчанскія плёткі пра бальшавікоў, з мацярынскай ласкай глядзелі на пахудзеўшыя твары дзяўчат і спяшаліся пачаставаць, чым толькі маглі.

У дзень урачыстага адкрыцця школы падлогі блішчэлі ад чысціні, ад ялінак на сцяне пахла, як у лесе, але дзяцей прыйшло вельмі мала. Янка плакала як малое дзіцё, якое спаткала незаслужаная кара.

Маркотна прайшлі першыя заняткі ў доўгачаканай школе. Засвяціліся вочы ў дзяцей толькі тады, калі атрымалі яны першы пасалоджаны чай з пляцкам з белай мукі. Быў голад, але савецкая ўлада рабіла ўсё магчымае, каб толькі дзеці не адчувалі яго.

Узрослыя забылі ўжо, як смакуе цукар, але школы і дзіцячыя сады забяспечваліся цукрам, тлушчам і белаю мукою.

Пасля няўдалага адкрыцця школы дзяўчаты пабеглі па ратунак да Аддзела асветы. Заклапочаная Анна Паўлаўна таксама не ведала, як направіць становішча і дзе прычына паражэння. Падумаўшы, параіла ім:

— Ідзіце да нашага камісара, ён знойдзе выхад.

На парозе абкуранага памяшкання з партрэтам Маркса на адной і антытыфным плакатам на другой сцяне дзяўчат прывітаў прысадзісты мужчына, год пад пяцьдзесят.

— Ну, што ж, — камісар Іван Сурдзін, пуцілаўскі рабочы, першым звярнуўся да крыху збянтэжаных дзяўчат, — сядайце і гаварыце пра свае балячкі коратка і ясна.

Янка пачала расказваць спачатку. Калі дайшла да таго, што дзеці не з'явіліся ў школу, голас у яе заламаўся, і яна пачала плакаць, як пакрыўджанае дзіцё.

Люся дакончыла цэлую гісторыю. Сурдзін падыйшоў да заплаканай Янкі.

— Ну і што, дачушка, адразу ў плач, а мо' адправім цябе назад пад маменькіны крылышкі, бо ты слабая і саплівая.

Пасля гэтых слоў у Янкі тут жа высахлі вочы. Яна энергічна ўзняла галаву.

— Самае важнае, — раіў Сурдзін, — схадзіць у нядзелю, калі бацькі будуць дома, да тых сем'яў, якія не прыслалі ў школу дзяцей. Не пачынайце гутаркі пытаннямі: «Чаму дзеці не прыйшлі?» Лепш раскажыце ім, чаму будзеце навучаць у школе, якія прыгожыя польскія кніжкі маеце ў школьнай бібліятэцы, каб і бацькоў заахвоціць да чытання.

Калі б хто пытаўся пра рэлігію, скажыце, так як гэта выглядае на самай справе, што савецкая ўлада нікому не забараняе маліцца ў царкве ці ў касцёле, вучыцца рэлігіі, ці хадзіць да ксяндза або папа.

У першыя дні да школы не прыходзіла больш чым 15 дзяцей улічваючы дзіцячы сад.

Надыйшла аднак пераломная нядзеля. Дзяўчаты хадзілі ад хаты да хаты. Кантакт наладжваўся хутка. Амаль усюды запрашалі іх за сямейны стол. Лёд рухнуўся.

На другім тыдні заняткаў было ўжо ў школе каля 50 дзяцей. Пачалі цікавіцца школай і старэйшыя. Для іх Янка наладжвала літаратурныя вечары. Дзіўная гэта была школа для дзяцей і ўзрослых.

Польская школа ў Шклове была чымсьці новым.

Сярод польскіх рабочых абудзілася цяга да ведаў, да польскай кніжкі.

Творы Міцкевіча, Ажэшко, Пруса, Сянкевіча, Жаромскага, прыгожа апраўленыя, забытыя у бібліятэках польскіх шляхцічаў, нарэшце знайшлі прагных чытачоў сярод дзяцей і ўзрослых.

Польская школа ў Шклове аб'яднала польскіх рабочых, зблізіла іх з савецкай уладай, памагла ўласціва праявіць патрыятычныя пачуцці.

Кульмінацыйным пунктам была пастаноўка «Капцюшка» ў выкананні вучняў школы. Было гэта ў Новы год.

Паглядзець пастаноўку прыйшлі не толькі польскія рабочыя, але амаль увесь завод Крывашэіна. Ніколі маладыя настаўніцы не адчувалі такой вялікай адказнасці, як у гэты вечар.

«Артысты» перавысілі самix сябе. Відавочна, наплыня бацькоўскіх пачуццяў, якая біла з глядзельнай залы, станоўча пасадзейнічала на выканаўцаў. У гэтым сакрэт удалай ігры і агромнага паспеху п'есы.

У зале, жанчыны ад хвалявання плакалі, і нават у вачах многіх старэйшых рабочых выступілі слёзы. Прычына хвалявнняў польскіх рабочых была глыбейшая, чымсьці радасць бачыць сваіх дзяцей, якія забаўляюцца ў тэатр. Польская мова, якую так доўга знішчаў царызм, і якая сёння свабодна гучыць у Расіі, уваходзіла ў свядомасць рабочых праз вусны ўласных дзяцей — у жывой і канкрэтнай постаці.

На гэтай пастаноўцы, дзе побач сядзелі рабочыя: польскі, беларускі, рускі і яўрэйскі — адчувалася непарыўная братняя сувязь, якую перамога рэвалюцыі яшчэ мацней спаяла рэвалюцыйным дзеяннем.

Калі апладысменты пачалі ціхнуць, Іван Сурдзін падскочыў да найменшага выканаўцы і пачаў яго «качаць». За яго прыкладам пайшлі іншыя мужчыны — і раптам усе «артысты» ў сваіх каляровых уборах пачалі лётаць у зале. Нехта з усхваляванай залы пачаў выкрыкваць лозунгі: «Няхай жыве рэвалюцыя!», «Няхай жыве Ленін!» Людзі захваляваліся яшчэ мацней. Нехта па-руску пачаў «Марсельезу» — падхапіў яе ўвесь зал. Пасля «Марсельезы» спявалі па-польску «На барыкады», і нарэшце, наймагутней — па-польску і па-руску «Варшавянку».

У тыя дні драматычных змаганняў на франтах грамадзянскай вайны, калі пад Кранштадтам вырашаўся лёс Петраграда, а ў поўным сэнсе і лёс рэвалюцыі — рэвалюцыйная песня, якую хорам спявалі рабочыя, гучала як прысяга перад змаганнем на смерць і жыццё з грознымі ў той час сіламі контррэвалюцыі і старога свету.

Неспадзявана, далёкі ад рэвалюцыйнага зместу «Копцюшэк» стаў рэвалюцыянізуючым момантам у жыцці мястэчка.

З кнігі «Wspomnienia Polaków o Rewolucji Październikowej»

Скарочаны пераклад
РЫГОРА ЛЯСУНА

Карэспандэнцыя з БССР

ГОРАД ЭЛЕКТРЫЧНАСЦІ

Калі ў ста кіламетрах ад Брэста мінеш на магістралі Масква — Брэст мост цераз Ясельду — раку, успетую многімі беларускімі паэтамі, аўтамашына ўязджае на вуліцы Бярозы, раённага цэнтра Брэсцкай вобласці. Чым вылучалася гэтае мястэчка пры панскай Польшчы? Гэта была краіна дрыгвяных балот і дрымучых лясоў. Край бедных пясчаных зямель, якія ніколі не маглі ўдосталь накарміць чалавека, край галубых азёр. Ішла пры панах і яшчэ адна слава аб Бярозе. Пілсудскі стварыў тут самы змрочны, самы страшны канцлагер. Урэшце, прыйшло тое шчасце, аб якім марылі сяляне, рыбакі, леснікі. За гэтае шчасце змагаліся лепшыя сыны народа. І прыйшло яно не з заморскіх краін, а як прыходзіць сонца — з Усходу. Ажыла, расцвіла закінутая краіна, змянілася тут жыццё, як і ва ўсёй Заходняй Беларусі. Багацеюць калгасы і саўгасы, расце прамысловасць, растуць людзі — гаспадары зямлі, лясоў, азёр. А хутка адбудзецца самае вялікае пераўтварэнне ў Бярозе — праз некалькі год загудуць тут турбіны самай магутнай ў рэспубліцы электрастанцыі. Збудаванне Бярозаўскай дзяржаўнай раённай электрастанцыі дазволіць не толькі ліквідаваць недахопы ў электраэнергіі ў заходняй частцы рэспублікі, але і дасць частку гэтай энергіі цэнтральным абласцям.

Горадам электрычнасці называюць будоўлю ў Бярозе. Ці не занадта гучная назва? Не. Сапраўды, сучасная цеплавая электрастанцыя — гэта цэлы горад з жылымі кварталамі, шматпавярховымі будынкамі, з вытворчымі карпусамі, дзе выпускаецца прадукцыя, без якой у нашыя дні не можа абыйсціся ні адна галіна народнай гаспадаркі. Гэтая прадукцыя — электраэнергія.

Якім жа ён будзе гэты новы горад электрычнасці?

Бярозаўская ГРЭС — станцыя цеплавая. Вялікі выйгрыш ў часе для пабудовы камунізма дасць збудаванне цеплавых станцый у параўнанні з гідраэлектрастанцыямі. У гэтым выпадку капітальныя ўкладанні памяншаюцца ў тры - чатыры разы, а час пабудовы — удвая, а то і ў тры разы. Сыравіна, якая будзе выкарыстана для вытворчасці электраэнергіі на Бярозаўскай электрастанцыі, празмерна простая — гэта паліва, вада ды паветра. Вады ў Бярозаўскім раёне колькі хочаш — тут некалькі вялікіх азёр: Чорнае, Белае, Спораўскае. Паліва таксама ёсць — непадалёку ад месца пабудовы станцыі вялікія залежы торфа. Спачатку і прадугледжвалася паліць у катлах станцыі торф, але ў сувязі з тым, што праз Бярозу пройдзе траса «блакітнага полымя» — газапровод Дашава — Мінск — Ленінград, пераўтвараць ваду ў пар будзе самае таннае паліва — газ. Пара прывядзе ў дзейнасць турбіны. Эканамічнасць іх цяпер не ніжэй, чым лепшых рухавікоў унутранага згарання. На Бярозаўскай ГРЭС будзе яна дасягаць 37 працэнтаў.

(Працяг на стар. 6)

„ЦЯГНІК ДРУЖБЫ"

15 жніўня г. г. — гэта дзень вялікай падзеі так ў маім жыцці, як і ў жыцці польскіх настаўнікаў, якія «Цягніком дружбы» пераехалі дзяржаўную граніцу СССР.

Першая сустрэча з прадстаўнікамі братняга беларускага народа адбылася позним вечарам, у прыгранічным Брэсце. Ніхто з нас не спадзяваўся, што ў такі позні час захочацца мясцовым жыхарам і настаўнікам прывітаць нас на сваёй зямлі, ды яшчэ з букетамі кветак і аркестрам. Сустрэлі нас тут, як сваіх блізкіх і родных.

Непрыкметна прайшоў час. Цягнік затрымаўся на пероне Мінскага вакзала. Заіграў аркестр. Нас вітаюць прадстаўнікі Міністэрства асветы БССР, аддзела Беларускага таварыства савецка - польскай дружбы. Вітаюць нас усе, хто толькі быў у гэты час на пероне. Мы перамяшаліся з мінчанамі.

Аглядаючы Мінск, і добра ведаючы гэты горад яшчэ з часоў 1920 г., не мог я без здзіўлення глядзець на тое, што бачыў. Зусім не існуе ўжо той ранейшы Мінск з драўлянымі хацінкамі, з раскінутымі там сям невялічкімі камяніцамі, з незабрукаванымі вуліцамі.

І людзі сталі іншымі, цяпер яны вясёлыя, жыццерадасныя, культурныя, праўдзівыя патрыёты сваёй радзімы. На працягу толькі аднаго дня нашай пабыўкі ў Мінску, мы ўвоччу пераканаліся, што працавіты беларускі народ разварнуў свае волатаўскія сілы, праявіў сапраўдны гераізм у працы, унёс свой дастойны ўклад у ажыццяўленне вялікіх і светлых ідэалаў Камуністычнай партыі і праявіў сапраўды тытанічныя намаганні для таго, каб за кароткі час ліквідаваць цяжкія вынікі нямецка - фашысцкай акупацыі, увесці карэнныя перамены ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі.

Польскія настаўнікі ля Дома Ураду.

Хоць і хацелася нам яшчэ з дзянёк пабыць у гэтым цудоўным горадзе, але цягнік чакаў і трэба было ехаць далей, у Маскву.

Падчас сяміднёвай пабыўкі ў Маскве, мы захапляліся помнікамі культуры і архітэктуры, Крамлём, з яго саборамі і Аружэйнай палатай, наведалі маўзалей, пабывалі на Ленінскіх гарах, ездзілі маскоўскім метро, захапляючыся яго станцыямі, кожная з якіх мае свой асобны стыль. Наведалі таксама тэатры, кінатэатры, цырк, школы і палац піянераў. Было многа цікавых сустрэч і гутарак.

Наведалі мы і Выстаўку дасягненняў народнай гаспадаркі Савецкага Саюза. Кожная рэспубліка мае тут свой павільён.

Выстаўка вобразна паказвае развіццё ўсіх галін народнай гаспадаркі паасобных рэспублік, рост індустрыялізацыі і эканомікі, культурную рэвалюцыю.

24 жніўня позним вечарам з жалем пакідалі мы Маскву. Раніцай 25 жніўня мы ўжо ў Ленінградзе. І тут прывіталі нас шчыра, ад усяго сэрца.

Дзякуючы добрай і надта спраўнай арганізацыі «Інтурыста», маглі мы ўбачыць самыя цікавыя помнікі культуры Ленінграда.

З хваляваннем глядзелі ўсе на помнік Леніна на Фінскім вакзале. Доўга стаялі мы перад Смольным прыпамінаючы падзеі Вялікага Кастрычніка. З нязменнай зацікаўленасцю аглядалі Аўрору і музей, які знаходзіцца на крэйсеры. Запісаліся мы і ў памятную кніжку крэйсера. Пабывалі ў Пецяргофе і Эрмітажы.

Познім вечарам сабралася на вакзале многа настаўнікаў ленінградскіх школ, жыхароў Ленінграда, прадстаўнікоў Таварыства савецка - польскай дружбы. Наступіў час развітання. Цёплыя, сардэчныя, брацкія словы з пажаданнямі шчаслівай дарогі і плённых вынікаў працы. Уваходзім ў вагон і сотні рук выцягваюцца на развітанне. Чуюцца воклікі:

— Перадайце нашае брацкае прывітанне ўсім полскім настаўнікам. Прыязджайце да нас часцей!

Цягнік крануўся, а здалёк мільгалі яшчэ рукі з кветкамі. Ачаравалі нас і Мінск і Масква і Ленінград сваім выглядам, чысцінёй, будоўлямі, культурай, а савецкія людзі сваёй шчырасцю, сардэчнасцю і надта добрымі адносінамі да нас і да ўсяго польскага народа. Усе людзі, з якімі даводзілася нам гутарыць ці то ў Брэсце, Мінску, Маскве ці Ленінградзе, з перакана765нем гаварылі нам, што трэба захоўваць і ўмацоўваць вялікую брацкую дружбу савецкіх народаў да міру і мірнага супрацоўніцтва паміж народамі на ўсім свеце.

ЯЗЭП ВАСІЛЕЎСКІ
— настаўнік Чыгуначнага тэхнікума ў Варшаве

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Усё шырэй умацоўваюцца сяброўскія кантакты паміж Беластоцкім ваяводствам і Гродзенскай вобласцю. Значную ролю ў гэтым адыгрываюць сустрэчы спартсменаў.

У кастрычніку гг. беластоцкія спартсмены наведалі Гродна. У гэтым жа месяцы з рэвізітам пабывалі на Беласточчыне і гродзенцы.

На здымку: перад футбольнай сустрэчай Гродна — Гайнаўка, якая адбылася ў Гайнаўцы. На першым плане гродзенцы.

фота: **М. Тарасевіч**

(Працяг са стар. 1)

СТАРШЫНЯ ПАЕХАЎ

Цяжка весці гутарку каля працуючага рухавіка. Ды і механіка неяк нязручна адрываць ад работы. Таму я хутка скарыстаў з яго парады і накіраваўся за вёску, ў поле, дзе заворваў пожню член праўлення гуртка Палікарп Міранюк.

— Што ж вы, — кажу, — жалезнага каня ў хляве трымаеце, а звычайным арэце.

— Мы ж яго нядаўна яшчэ купілі. А кусок тут невялікі. Даару і гэтымі, — адказаў Міранюк, спыняючы коней. Мы хутка разгаварыліся.

Гісторыя Дзяніскаўскага гуртка яшчэ невялікая. Два гады таму назад, калі развязвалася прадукцыйная спулдзельня, найбольш актыўныя члены спулдзельні вырашылі арганізаваць сельскагаспадарчы гурток.

— Цяжка нам было расстацца з прыдбачымі спулдзельняй машынамі, — гаварыў Палікарп Міранюк. У гурток прыступіла тады 16 гаспадароў. Пасля дайшло яшчэ пяцярых. Дзяржава дала 20 тысяч злотых крэдыту. Гурток закупіў ад былой спулдзельні малацілку, крайзэгу, млынок (сьрутоўнік), 2 сеялкі і 2 электрычныя рухавікі. Усе гэтыя машыны каштавалі каля 40 тысяч злотых.

— Крэдыт, які атрымалі ад дзяржавы, мы ўжо звярнулі, — расказваў Міранюк. — А рэшту, 20 тысяч злотых, вырашылі адпрацаваць былым членам спулдзельні. Але вось, банк на гэта не згаджаецца. Дамагаецца, каб мы ўсе грошы ўплацілі ў банк. Нам здаецца гэта несправядлівым. Машыны ж, якія мы закупілі, былі ўласнасцю членаў спулдзельні. Чаму ж тады грошы за іх мы павінны ўплочваць у банк. Зрэшты, банк яшчэ вінаваты членам спулдзельні 54000 злотых (атрыманыя з прадажы інвентара ў час ліквідацыі спулдзельні), але не хоча выплаціць. Гэта ж таксама несправядліва.

— Калі мы арганізавалі гурток, — расказваў далей Міранюк, — у вёсцы зашумелі.

— Зноў хочуць калектывізацыю, — гаварылі некаторыя.

— Ну, што ж, не ўсе нас тады разумелі. Хто ведае, — разважаў Міранюк, — мо' і наша віна была ў гэтым. Не заўсёды мы ўмелі знайсці супольны язык з сялянамі, не заўсёды стараліся зрабіць гэта. Мо і таму быў такі моцны нажым на нашую спулдзельню ў тыя часы, мо' і таму яна развалілася. Але, што было, таго не вернеш.

Не зважаючы на розныя гаворкі, гуртоўцы развівалі дзейнасць. Закупілі рухавік. Машыны іх так, як у членаў гуртка, працавалі і ў іншых сялян.

Жыхары Дзянісак усё больш пераконваліся, што карысць з гуртка маюць не толькі яго члены, але і ўся вёска. Сумесна з гэтым, адносіны іх да гуртка і гурткоўцаў змяняліся карэнным чынам.

Калі гуртоўцы даведаліся, што сёлета з Фонда развіцця сельскай гаспадаркі на іх гурток прыпадае 36 тысяч злотых, вырашылі купіць новы

Аляксей Карпюк

У МАЛАДЫЯ ГАДЫ.

— Што ты, ачумеў? — здзівіўся я і разгневаўся. Мне ўспомніліся аналагічныя выпадкі са сваёй вёскі. Там таксама былі такія мудрацы. Выкідаюць падпольную літаратуру на вуліцу і лічаць, што заданне выканалі. А раніцай убачыць нягоднік, заявіць у паліцыю, тая праклямацыі пазбірае, і нікім не чытаныя паперкі вандруюць у печ.

— Глядзі за дзвярыма! — загадаў я і накіраваўся ў пад'езд, з цёсанага граніту. Сюды я насіў малако і ведаў добра кватэры. У адным я быў згодзен са студэнтам. У гэтым раёне жылі паны, і калі каго трэба было напалохаць, дык у першую чаргу іх. Таму я з надзвычайным здавальненнем пачаў запіхаць паперкі ў паштовыя скрынкі, пад дзверы, у выстаўленыя для булачнікаў кошыкі.

Праз мінут сем, задыхаўшыся ад бегатні па паверхах, я вярнуўся. На тратуары дзяўчаты на мяне паўзіраліся, быццам быў няведама які герой.

— Гэтак мы, брат, будзем да самай раніцы — слаба апраўдваўся Яцкевіч: яму было сорамна перад дзяўчатамі.

— Ну і будзем, калі трэба. А ты хацеў цяп-ляп? — упэўнена абрэзаў я студэнта, беручы ініцыятыву ў свае рукі.

А другой гадзіне, калі мы канчалі сваю справу, дзяўчаты раптам падалі сігнал трывогі. Да

— 66 —

нас набліжаўся патруль: два паліцэйскіх і ў цывільным адзенні шпік. Патруль даходзіў ужо да дзяўчат.

— Панна Янкоўская, вы тут так позна? — пачуў я голас Генрыха Станеўскага. — Можа вас адвесці дадому!

— Дзякуй. Зайду з калежанкай!

— Чаму не, вядзі пан! Прыемна было б з такім ладным спадарожнікам прайсціся! — загаварыла зубы патрулю Воля, штучна вясёлым голасам.

— Так, так! Завядзі, пан, сапраўды! — спахвацілася ўжо і Крыся. — Я і не заўважыла, што ўжо так позна!

— Прабачце. Я прапанаваў вам, а не падумаў. Вельмі не маю часу. У горадзе трывога. Заварушыліся камуністы. Ловім. Вы не ведаеца тых двух тыпаў?..

— Не...

Слухаючы ў начной цішы дыялог паміж патрулём і дзяўчатамі, мы са стрыманай паспешнасцю стараліся адыйсці як мага далей у бок парка. «Ах, ты, гад! — падумаў я пра Станеўскага. Што ён працуе ў дэфензіве, было для мяне новым. — Дык вось чаму ты прыставаў і лез у сябры!» — і ў маёй галаве раптам мільганулі ўсе небяспечныя словы, якія я, неасцярожна, пры ім казаў.

Наша спешка, відаць слаба была замаскіраваная і выклікала падазронасць. Патрулі пакінулі дзяўчат і затопалі за намі. Ноччу на пустой вуліцы, нібы зімой на лёдзе, цяжка вызначыць, блізка хто стукае нагамі ці далёка. То здавалася, што яны вельмі далёка, то зноў па спіне прабягалі мурашкі; здавалася яны вось вось!

— 67 —

ВАДА НА ЛЯКАРСТВА

Калі падыходзіш да вёскі з усходняга боку, здаецца, што вонкавая яе прыгожасць будзе згоднай з жыццём яе жыхароў. Прынамсі, такое ўражанне стварае вялікая колькасць дрэў з неапаўшым лісцем. Першыя пройдзеныя крокі па вуліцы, некалькі позіркаў направа, налева гавораць аб іншым. Так, жыхары Заняў перажылі немалую трагедыю. На іх 2-га лютага 1946 года напала банда «Бурага». Вынікам гэтага нападу было 25 чалавек забітых і 10 цяжка параненых, спаленыя забудаванні і знішчана многа хатняй жывёлы. З сумам ўспамінаюць гэты час жыхары, якія засталіся пры жыцці. Сляды бандыцкага нападу лечацца цяжка, а тут прыходзяць яшчэ іншыя немалыя хлопаты.

Сухія гады забралі ваду ў жыхароў Заняў. Ужо ў 1950 годзе не было яе ў найглыбейшай студні з 24 кругамі. У 1951 г. супольнымі сіламі і намаганнямі была пабудавана ў вёсцы студня на 29 кругоў. Нядоўга цешыліся жыхары, што маюць ваду, бо і з гэтай студні вада стала знікаць. Але да 1958 года была яшчэ вада ў сажалцы за вёскай, дзе людзі паілі хатнюю жывёлу. У бягучым годзе і там яе не стала, высахла. Што рабіць? — пыталіся адзін другога. Намагаліся вырашыць справу па-рознаму. Адны раілі капаць больш глыбокую студню. Але гэта аказалася практычна немагчымым.

Іншыя тымчасам раілі, каб паглыбіць старую сажалку. І гэтае аказалася немагчымым для занеўцаў. Хоць вёска налічвае каля 30-ці сялib, але адчуваецца недахоп рабочай сілы. Там жа ёсць удовы і сіроты.

Занеўцы звярнуліся ў першых днях верасня з просьбай аб дапамозе да сакратара ППРН у Бельску грам. Драздоўскага. Прыехаў прадстаўнік аддзела сельскай гаспадаркі ППРН, пахадзіў, паглядзеў і сказаў, што «ўсё зробіцца».

Сяляне цярпліва чакалі адказ. А без вады «ні туды і ні сюды», жыць цяжка. У каго былі грошы, дык купіў сабе бочку і пачаў вазіць з суседняй вёскі, з адлегласці двух з паловай кіламетраў.

— Але што ж, думаеце навозішся? Па дарозе выліваецца. Напоіш каровы, — авечкі «крычаць вады», есці не хочуць. Сабе таксама трэба. Не хапае вады нават памыцца ці памыць бялізну — гаворыць мне грам. І. Антанюк. — Нічога больш не рабі, а толькі ваду вазі. Але і ў суседніх вёсках вада вычэрпваецца і гаспадары не даюць яе ахвотна.

Вада ў Занях як прыслаўтае «лякарства». Людзі яе шануюць больш як што - небудзь. Не паступаюць згодна з пагаворкай «дзе п'юць, там разліваюць». 22-га кастрычніка ўвечары пачаў ісці дождж. Я быў сведкай, як усе стараліся падстаўляць пад стрэхі пасуду, каб крыху накапала.

ПАСОЛ

Высокі, з адкрытым тварам, праніклівым позіркам, заўсёды беспасрэдны, сціплы, ветлівы — такім ведаюць жыхары Гайнаўкі і многіх вёсак Макара Дземіяновіча. Як усёй моладзі нашай краіны так і яму народная ўлада ў Польшчы адкрыла шырокую і светлую дарогу. Ён захацеў стаць сельскагаспадарчым інжынерам. Што ж, у добры час! Закончыўшы ў Варшаве вышэйшую сельскагаспадарчую школу Макар Дземіяновіч пачаў працаваць у Гайнаўскім ПОМ-е. Як сапраўдны спецыяліст ён імкнецца да таго, каб пераказаць свае веды сялянам. Малады інжынер на многіх сходах, пры кожнай сустрэчы з сялянамі навучае, якімі метадамі можна атрымаць большыя ўраджаі і як лепш развіваць жывёлагадоўлю. А расказвае ён горача, цікава. Калі Макар Дземіяновіч чытаў лекцыі для гаспадароў у сельскагаспадарчай школе ў Дубінах, усіх слухачоў захапляла яго ўменне падаваць матэрыял.

Сялянам падабаецца яго беспасрэднасць, а таксама тое, што ён заўсёды выступаў супроць зла, няпраўды, коснасці. Паважаюць яго яшчэ і за тое, што надта добра карыстаўся ён іх сялянскай, як яны кажуць, простай мовай. І так у працы, у гушчы народа рос аўтарытэт Макара Дземіяновіча. А ён сам надта быў задаволены з таго, што мае магчымасць працаваць для народа і жыць разам з ім аднымі пачуццямі і думкамі.

У пачатку 1957 года адбыліся выбары ў Сейм. Маладога сельскагаспадарчага інжынера народ выбраў пасламом.

Будучы пасламом у Сейм, тав. Дземіяновіч працуе яшчэ ахвярней. На паседжаннях сельскагаспадарчай камісіі Сейма ён адстойвае справы Беласточчыны, а ў асаблівасці сваёй акругі.

Паслу Дземіяновічу даводзіцца ўладжваць многа ўсялякіх спраў. На пасольскіх сустрэчах з насельніцтвам, людзі зварочваюцца да яго з рознымі просьбамі, скаргамі, ідуць за парадамі. Ён уважліва выслухоўвае людзей і аказвае дапамогу. Жыхары аколіц Стараберазова звярнуліся з просьбай да Макара Дземіяновіча, каб ён дапамог дабіцца ім пабудовы паўстанка.

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

„ПАДКРУЦІЦЬ ШРУБУ”

малацільны агрэгат. На сход, арганізаваны для вырашэння гэтай справы, запрасілі і сялян, якія не з'яўляюцца членамі гуртка.

— А калі б вам да агрэгата дакупіць яшчэ трактар і цэлы камплект сельскагаспадарчых машын, — прапанаваў гурткоўцам прадстаўнік ПЗКіОР, прысутны на сходзе. — Каштаваць будзе гэта, — дадаў ён разгортваючы папку, — каля 130 тысяч зл.

— Трактар, добрая рэч. Але адкуль нам узяць столькі грошай? — прагаварыў нехта.

— У будучым годзе на ваш гурток з ФРР прыпадзе 106 тысяч зл., — гаварыў разглядаючы папку прадстаўнік. — Ну што ж, у выключным выпадку можаце выкарыстаць іх сёлета. Але і сваіх укладаў давядзецца сабраць каля 40 тысяч зл.

— Нічога не выйдзе, — адказаў ізноў нехта. — За мала нас у гуртку. Як жа мы збярэм 40 тысяч?

— Самі, вядома, не збярэм,— прагаварыў Палікарп Міранюк.

— А калі б нам звярнуцца да ўсяе вёскі, — прапанаваў ён.

— Усе ж будуць карыстацца машынамі гуртка.

— На такую справу не пашкадуем. Дамо! — упэўнена сказаў Іван Карчэўскі, прысутны на сходзе. — Я сам, хоць і не член гуртка, — гаварыў ён, — але першы дам.

— Калі гурток дбае пра усю вёску — не адкажам, — падтрымаў яго Якуб Цішук. — Гэта добрая справа і правільна робіць гурток, намагаючыся купіць машыны.

У Дзяніскax 100 гаспадароў. Калі пачалі зборку грошай, 74 з іх далі свае ўклады на закупку машын. А члены гуртка былі прыкладам у зборцы. Напрыклад, старшыня Аляксандр Гулько, Фёдар Маркоўскі і Якуб Цыбік далі аж па 3000 зл. укладу. Жаданне купіць трактар і машыны ахапіла ўсю вёску. Нават 70-гадовы дзядуля Васіль Цішук даў 200 зл. укладу.

— На весну наш уласны трактар загудзіць на палях вёскі, — прагаварыў Міранюк. — Тады можна будзе пазбыцца надмернай колькасці каней у вёсцы. Хутчэй бы толькі агрэгат прыслалі. Людзі ж так на яго спадзяваліся. Трэба рэалізаваць нарыхтоўкі. Дзяржава чакае хлеб.

Развітаўшыся з Міранюком, я той жа палявой дарогай накіраваўся да шашы. У Дзяніскax гурток патрапіў здабыць давер вёскі, — думаў я ідучы. — А гэта ж вельмі важна. Толькі ў такім выпадку можа ён поўнасцю выканаць сваю задачу — падняць на вышэйшы ўзровень сельгасвытворчасць усёй вёскі.

— Наш старшыня паехаў падкруціць шрубу, — успомніліся мне словы сустрэтага селяніна. Яны пераконваюць, што вёска лічыць гурток за свой, неабходны ў яе далейшым развіцці. А гэта азначае, што новая сельскагаспадарчая палітыка партыі здабыла давер вёскі. Сяляне яе разумеюць. І гэта важна.

В. БАРШЧЭЎСКІ

Каб не выдаць сябе канчаткова, нельга было азірацца. І мы крочылі, ліхаманкава абменьваючыся думкамі.

— Пазнае мяне Станеўскі, — бедаваў я. — Мы разам вучыліся на курсах, а я доўгі, прыкметны...

— А можа не пазнае, — цешыў сябра. — Ноччу усе памеры вока ўспрыймае няправільна. Вось што мне рабіць? Засталося некалькі лістовак, і няма куды выкінуць!..

З аднаго і другога боку — суцэльныя мураваныя блокі. Брамы пазамыканы. Ззаду паліцыя. Толькі наперадзе было свабодна. Там далёка віднелася збавенная жалезная сетка гарадскога парка.

— Давай пабяжым! Перамахнем краты, скочым у кусты і — выратаваныя! — папрасіў я.

— У парку абавязкова хто-небудзь таксама вартуе. Толькі пабяжыш, гэтыя зразу пасвішчуць, у кустах нас будуць чакаць другія. Там цёмна, мы тых і не ўбачым... Стоп! Ціха, ціха... — у голасе студэнта прагучэлі ноткі надзеі. — Хадзем да яе!

Я яшчэ здалёк бачыў пад ліхтаром самотную фігуру жанчыны. Вымоўнае адзенне і постава не выклікалі ніякага сумнення, што гэта адна з прастытутак закінула вуду на сваю ахвяру. І Яцкевіч пацягнуў мяне да яе. Я з жахам падумаў, што ён хоча рабіць. Да такой катэгорыі людзей у мяне быў панічны страх. Калі позна ўначы даводзілася ісці па горадзе, то я выбіраў дзесяць разоў даўжэйшы шлях, абы менш спатыкацца з імі. Выхаду іншага не было.

— Алё, кветачка, мы цябе даўно шукаем! — крыкнуў да яе студэнт.

— А я вас не менш даўно чакаю! — у тон адказала жанчына ўпэўнена жартоўным голасам, рас-

— 68 —

Усю ноч каля гэтай найглыбейшай студні ўстаўляецца чарга людзей з вёдрамі, каб «дастаць» хоць на раніцу вады для прыгатавання ежы.

Людзі баяцца, каб не захварэць на заразныя хваробы. Вядома, недахоп вады стварае ўмовы да эпідэміі.

Але вернемся да справы.

Чаканне адказу ад Аддзела сельскай гаспадаркі «скончылася», калі па прычыне недахопу вады падохла двое коней: у Івана Коласа і Івана Кутэрмана. Сяляне паслалі ў ППРН свайго прадстаўніка гр. У. Кардзюкевіча, якому інжынер Врублеўскі ў Аддзеле сельскай гаспадаркі сказаў, што ніякага прашэння з Заняў у іх няма.

Аддзел сельскай гаспадаркі паведаміў, што трэба звярнуцца да Раённага кіраўніцтва водналіярацыйных прац, якое павінна зрабіць басейн. Тады Кардзюкевіч узяў даведку з ГРН у Свірыдах, у якой сцьерджалася, што жыхары вёскі Зані сапраўды знаходзяцца ў цяжкім становішчы, не маюць вады.

З месца адказ. На гэтай жа даведцы напісана:

„Rej. Kicr. Rob. Wodno-Melioracyjnych w Bielsku-Podlaskim w obecnej chwili nie może wykonać w/w roboty. Spychacze i kopaczki są zatrudnione przy robotach planowych. Po wykonaniu planu RKRWM może przyjąć w/w robotę. Dn. 15.X.59 r. Gł. inż. RKRWM”.

Я не ведаю, які план працы мае РКРВМ, але вядома, што машыны працуюць цяпер пры пабудове басейна ў вёсцы Буйнова, дзе вады ў студнях хапае. Вядома таксама, што кіраўніцтва не спяшаецца з работай, калі рабочыя маюць час на піццё гарэлкі і... адпачынак каля машын. Можа кіраўніцтва «запланавала», што адзін басейн у Буйнове будзе рабіцца да большых марозаў. Не пашкодзіла б, каб Павятовая рада планавала лепш. Праўда, у 5-цігадовым плане запраектавана пабудова вялікай студні ў Занях. Але жыхарам вёскі без дастатковай колькасці вады і адзін дзень пражыць цяжка. Яны пачынаюць ужо прадаваць каровы, не гаворачы аб тым, што не могуць развіваць жывёлагадоўлю.

Трэба падумаць і аб тым, што бываюць розныя няшчасці. Цяпер сяляне Заняў безабаронныя супраць агню. А ведаем, колькі страт наносіць гаспадару пажар. Тады ПЗУ за адзін будынак выплачвае больш, чым складае кошт пабудовы аднаго басейна. Маючы гэтае на думцы сяляне звярнуліся да Ваяводскага каменданта пажарнай аховы, які разлажыўшы рукі сказаў, што пабудова басейна будзе каштаваць толькі... 120 тыс. зл. І толькі.

Занеўцы не спалі «у шапку». Разглядалі ўсе магчымасці вырашэння праблемы вады. Ім жа не хочацца знішчыць жывёлу і самім хочацца жыць як людзям. Задумалі нават пабудаваць артэзіянскую студню. Яны ўбачылі такую студню ў Пётркове і звярнуліся да кіраўніцтва прадпрыемства Гідрагеалагічных прац у Варшаве па вуліцы Вспульнай 80, якое будавала гэту студню, каб разглядзець магчымасці пабудовы такой студні ў сябе.

Дырэкцыя прадпрыемства згадзілася пры ўмове, што выразіць згоду ВРН і дасць патрэбную дакументацыю. На падставе прашэння, на якім падпісалася 28 гаспадароў вёскі Зане, дырэктар напісаў ліст да ВРН, там пасмяяліся і сказалі, што артэзіянская студня будзе каштаваць жыхарам 350 тыс. зл. Незразумелым для занеўцаў застаецца адзін факт. Дырэктар вышэй упамянутага прадпрыемства сказаў, што 28 гаспадароў калі складуць па 500 зл. дык можна будзе будаваць студню, а ў ВРН кажуць, што не.

А ў Занях людзі хочуць падняць гаспадарку.

М. КУРАШ

цягнуўшы ад усмешкі моцна нафарбаваныя вусны, і пайшла нам насустрач.

Студэнт ўзяў яе пад руку. Я здагадаўся, што мне трэба ўзяць пад другую, але не мог адважыцца. І мы ўтраіх пайшлі далей у бок парка.

Патруль, каб не спугнуць нас, увесь час ішоў за намі на адной дыстанцыі. Але зараз усё змянілася. Разлік студэнта быў правільны. Паліцэйскія адразу адсталі, падумаўшы, што мы — гэта не тыя людзі, каго яны шукаюць.

— Ну, каханая, дзякуй табе за ўсё! — сказаў пасмялелы студэнт жанчыне ў парку.

Пакідаючы яе, расчараваную, адну, мы пабеглі ў розныя бакі. Я імчаў дадому і хваляваўся, каб што дрэннае не спаткала па дарозе Крысю. Ды ўсё абышлося як найлепш. Я знайшоў яе ў генералавым садку, у альтанцы.

— Янэчак, мілы, я за цябе так баялася! — ускрыкнула яна і кінулася мне на грудзі.

Узрадаваны, схапіў яе на рукі і прагна прыпаў сваімі губамі да яе вуснаў. Цалуючы, як апантаны, я адчуў, што ў яе цякуць слёзы.

— Ты за мяне хвалявалася?! — здзівіўся я, крануты да глыбіні душы.

Крыся моўчкі прытулілася да мяне яшчэ мацней. Пачынала днець. Я дапамог Крысі пералезці праз акно, а сам пайшоў разносіць малако. Удзень я ўсё ж такі выспаўся, бо пахавання не было. Паліцыя ноччу забрала з морга цела Шуса і на гэтым усё скончылася.

11

Набліжаўся канец навучальнага года. У мяне на курсах ніякіх экзаменаў не было, і чым бліжэй да канца, тым больш я меў вольнага часу. Яго, вядома, праводзіў з Крысяй.

(Працяг будзе)

— 69 —

— Побач нашай вёскі ездзіць цягнік, а да бліжэйшага паўстанка 10 км. Мы хочам, каб быў паўстанак у Стараберазове, — гаварылі сяляне.

З такой самай просьбай зварочваліся людзі і з акоўліцы Цясоўкі. Пасол Дзяменовіч дакладна разумеў, якую агромную карысць дае людзям блізкі чыгуначны паўстанак. Пагэтаму ездзіў неаднойчы ў гэтых справах да ўлад, часта настойліва званіў да міністэрства, інтарвеньяваў усюды, дзе гэта было неабходна. Вынікі былі плённыя. У хуткім часе цягнікі пачалі прыпыняцца ў Стараберазове і Цясоўцы. Падчас урачыстага адкрыцця гэтых паўстанкаў на душы ў Макара Дземяновіча было лёгка і радасна.

Гэтак светла і лёгка бывае ў чалавека, які ведае, што добра выканаў свой абавязак, што яго праца патрэбна і нават неабходна народу.

У вёсцы Ялёнка (Гайнаўскі павет) класіфікатары [illegible] класы зямлі і гэтым самым моцна пакрыўдзілі сялян.

— Дапамажыце нам у гэтай справе, — зварочваліся да пасла ялёнкаўцы. Пасол уважліва выслухаў скаргу. Ён сам сельскагаспадарчы інжынер, паехаў у Ялёнку, пайшоў на поле і пераканаўся ў справядлівасці скаргі. Настойліва стаў дамагацца папраўкі класіфікацыі.

Стараннямі пасла была ліквідавана пагроза загамавання вытворчасці крэйды Мельніцкім прадпыемствам. У выніку яго настойлівай інтэрвенцыі не толькі з Мельніцкіх перапоўненых магазінаў сталі адвозіць крэйду, але было прынята да працы яшчэ 40 новых рабочых. А гэта, як на Мельнік, даволі вялікая колькасць рабочых.

Служыць народу, дапамагаць яму з кожным днём лягчэй і прыгажэй жыць — такі дэвіз жыцця таварыша Дземяновіча.

Можна многа прыводзіць фактаў, як таварыш Дземяновіч уладжвае справы вялікай вагі. Можна спаслацца і на той факт, што пасол сумесна з дэлегацыяй Гайнаўскага прадпрыемства лясной машыннай прамысловасці ездзіў да міністра ў справе пабудовы новага вытворчага цэха. Шмат стараннаў ён уклаў і ў тое, каб у Гайнаўцы каля чыгуначнага вакзала пабудаваць мост для пешаходаў праз рэйкі, які скарочваў бы на некалькі кіламетраў дарогу жыхарам Гайнаўкі, якія жывуць каля пушчы. І неўзабаве пачнецца пабудова гэтага маста.

Не мала таварыш Дземяновіч дапамагае і паасобным людзям, якія зварочваюцца да яго з той ці іншай справай. Вось, напрыклад, Рыгор Назарук з Лянева (Гайнаўскі павет) не мог атрымаць належнага пакрыцця ўбыткаў за згарэўшыя будынкі. З дапамогай пасла гэтая справа была хутка ўладжана.

Пасол грам. Дземяновіч дапамог таксама Алене Кананчук і М. Даніловіч з Гайнаўкі атрымаць рэнту.

Нядаўна давялося мне разам з паслом пабываць у вёсцы Трасцянка. Ён быў тады на партсходзе, а пасля выступаў на агульнавясковым сходзе. Перш за ўсё кідаецца ў вочы тое, што людзі надта паважаюць яго, робяць так, як ён параіць, вераць яму. А такая вера — гэта вялікая сіла. Было ўжо 11 гадзіна ночы, як вярнуўся ён дамоў. Паціханьку адчыніў хату. Уключыў свет на карыдоры, распрануўся. Аднак руплівая жонка пачула, устала з ложка і хутка падала вячэру.

— Ты заўсёды мусіш так позна вяртацца, — з лёгкім дакорам прагаварыла яна. Двое маленькіх сыноў соладка спалі. Макар Дземяновіч еў і глядзеў на іх. Яму ўспаміналіся свае дзіцячыя суровыя гады, успаміналася нямецкая няволя і франтавыя бai, у якіх ён прымаў удзел. Яго дзеці, як і іх равеснікі, будуць мець іншую маладосць. За светлую будучыню і змагаецца сваёй клапатлівай працай пасол Гайнаўшчыны, Макар Дземяновіч.

МІХАСЬ ХМЯЛЕЎСКІ

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

АЛЕГ ПАПОЎ

Алег Папоў, слаўны савецкі клоун, будзе іграць галоўную ролю ў савецка-французскім фільме, пастаўленым па повесці Вальтэра «Кандзід».

Алег Папоў штодзень.

Алег Папоў на сцэне.

БЕЗ ВУГЛОЎ

Апошнім крыкам архітэктанічнай моды Парыжа з'яўляецца жылы дом на 1500 кватэр. Каб было больш па-сучаснаму, дом мае кшталт паўзучага змея. Яго даўжыня 560 метраў.

Кажуць, што такая будоўля ашчаджае многа вуглоў.

Паранены перад нараджэннем

13 год таму назад югаславянская партызанка Рамак, будучы ў апошнім месяцы цяжарнасці, была паранена ў жывот. Гэта не перашкодзіла ёй нарадзіць прыгожага хлопца, які жыве і цяпер. На яго назе відаць шрам па ране, якую ён атрымаў перад нараджэннем.

ГОРАД ЭЛЕКТРЫЧНАСЦІ

(Працяг са стар. 3).

На новым электрагіганце праектыроўшчыкі вырашылі скарыстаць, так званую, блочную сістэму. Гэта значыць, што кожны кацёл станцыі будзе злучаны толькі з адным турбагенератарам, а турбагенератар — з адным павышаючым трансфарматарам.

Такая схема забяспечвае большую надзейнасць у час працы. Выхад аднаго блока са строю ці затрыманне яго на рамонт ніколі не адаб'ецца на рабоце другіх агрэгатаў ГРЭС.

Усе тэхналагічныя працэсы на новым электрагіганце будуць механізаваны і аўтаматызаваны. У кацельных, напрыклад, зусім не патрабуецца фізічны труд. Савецкімі інжынерамі сканструяваны выдатныя рэгулятары сілкавання, якія аўтаматычна падтрымліваюць нармальны ўзровень вады ў катле. Дзякуючы гэтаму, ён дае такую колькосць пары, якая неабходна для турбіны.

Да моманту пуска першай чаргі ГРЭС будуць узведзены лініі перадач з Бярозы на Брэст, Мінск, Гродна, Пінск, Баранавічы, Ліду.

З узвядзеннем Бярозаўскай станцыі ўсе электрастанцыі Беларусі будуць ахоплены адзінай кругавой высакавольтнай сістэмай. Гэта сістэма ў далейшым будзе аб'яднана з адзінай высокавольтнай сеткай СССР — скарочана АВС. Адзіная высокавольтная сетка — гэта тысячы электрастанцый цеплавых і гідраўлічных, аб'яднаных у грандыёзную энергетычную сістэму, якая магчыма толькі ва ўмовах сацыялістычнай планавай гаспадаркі.

Так, за гады сямігодкі з'явіцца на захадзе нашай краіны новы электрагігант. Але, каб замыслы праектыроўшчыкаў пераўтварыліся ў жыццё, вельмі многа працы павінны ўкласці будаўнікі. Па магутнасці Бярозаўская ГРЭС, безумоўна, значна ўступае найвялікшым нашым электрагігантам. І будаўнікам Бярозы, зразумела, прыходзіцца працаваць зусім у другіх умовах, чымсьці, скажам, будаўнікам Брацка. Але, ўсё ж ёсць нешта агульнае паміж самай усходняй і самай заходняй электрабудоўлямі.

З чаго пачыналі будаўнікі Брацкай ГЭС? З пакарэння тайгі, з будаўніцтва жылля, з пракладкі дарог, са стварэння вытворчай базы. А ці ж не з гэтага прыйшлося пачынаць тым, хто стварае бярозаўскую электрастанцыю? Праўда, у нас у Беларусі не бывае такіх суровых маразоў, як у Сібіры. І нашы лясы не параўнаць з таёжнымі.

Але ж ці лёгкая справа пакарэнне беларускіх балот? Ці ж простая рэч пракладка дарог праз балоты, будаўніцтва ліній электраперадач? Толькі земляных работ будаўнікам Бярозаўскай ГРЭС трэба выканаць 7 мільёнаў кубічных метраў.

А гэта ж прыходзіцца рабіць ва ўмовах балотных грунтаў, дзе малейшая абыякавасць можа надоўга вывесці са строю тэхніку.

Звычайна ў нашым уяўленні вялікая стройка звязана са шматлікімі падсобнымі прадпрыемствамі: бетоннымі заводамі, прадпрыемствамі металаканструкцый, будаўнічых дэталяў. Без іх немагчыма, здавалася б, узвесці горад электрычнасці. Але ўсё ж на Бярозаўскай ГРЭС мы не знойдзем усіх гэтых заводаў. Упершыню ў гісторыі нашай Радзімы будаўнічая пляцоўка буйнай электрастанцыі ператворана амаль поўнасцю ў зборачную. Тут знойдуць прымяненне самыя перадавыя метады, набытыя савецкімі будаўнікамі, самая шырокая механізацыя асноўных і дапаможных работ.

Тэхніка і тэхніка — куды ні глянеш. Па тэрмінова пабудаваным дарогам туды і назад носяцца дзесяткі самазвалаў, снуюць скрэперы і бульдозеры. Зараз ідзе рыццё катлагана для галоўнага корпуса. Адначасова будуецца падводзячы канал ад возера да станцыі і адводзячы — назад у возера: творчая думка інжынераў і тэхнікаў накіравана на тое, каб усе работы праводзіць эканомна, разумна, з найвялікшай карысцю.

В. МІХАЙЛАЎ

ТОЛЬКІ ДЛЯ ЗАКАХАНЫХ

Нядаўна я пазнаёміўся з Зінай, мілай прыгожай дзяўчынай. Мне яна вельмі спадабалася. Я ёй таксама прыпаў да спадобы і мы пачалі сустракацца. Нездоўга я пазнаёміўся і з бацькамі Зіны. Стаў жаданым госцем у іх хаце. І ўсё было б добра, аднак мне надта не спадабалася ва ўсім гэтым адна справа. Не спадабалася мне, што ў хаце Зіны было брудна, што заўсёды на кухні многа смецця, што брудныя вокны. Найбольш адпіхала мяне тое, што неаднойчы я бачыў у Зіны і брудную шыю. Мяне асабліва непакоіла, што маці Зіны і сама Зіна не звяртаюць увагі на гэта.

Я вырашыў шчыра расказаць Зіне, што хіба аб жаніцьбе няма чаго нам гаварыць, бо не цярплю бруду. Зіна заплакала і абяцала, што будзе старацца, каб мне ва ўсім дагадзіць.

Ці можна верыць Зіне, парадзь, Сэрцайка!

М. С.

Трэба верыць Зіне, што яна паправіцца і будзе дбаць пра чысціню і парадак. Верыць трэба таму, што яна кахае цябе. А калі кахае, то для каханай асобы можа зрабіць усё, каб ёй падабацца і можна змяніцца. Важнае што кахаецеся, а ўсё іншае можна ўладзіць.

Зразумела, што ў выпадку Зіны найбольшая віна з боку яе маці, якая не выхавала дачку ў любві да парадку, ладу, чысціні. Зіне, як чалавеку маладога пакалення, не трэба ісці яе следам. І яна так зробіць у імя твайго і свайго кахання.

ЯК ЗАГІНУЛА СТАЛІЦА МАРСКІХ РАЗБОЙНІКАЎ З XVII СТАГОДДЗЯ? АДКАЗ ЗНОЙДЗЕШ НІЖЭЙ.

ГОРАД НА ДНЕ МОРА

(Пачатак у папярэднім нумары).

Горад прачынаўся позна. Так было і ў гэты дзень. Купцы ўжо паднімалі жалезныя шторы сваіх магазінаў. На вуліцы пачынаўся рух. У вахценых карабельных журналах зроблена пакуль што адна толькі запісь. «Сёмага чэрвеня 1692 года».

Прабіла 10 гадзін. Чыстае яснае неба над Порт-Райялем раптам акрасілася чырванаватым колерам, паплылі цяжкія цёмныя хмары. Пачуліся глухія грымоты, якія ўсё мацнелі.

Горад уздрыгануў. Затрышчэлі будынкі, з грохатам паваліліся дахі. Енкі і крыкі людзей змяшаліся з воем ашалеўшых сабак. Падалі сцены. З акон і дзвярэй выскаквалі поўадзетыя людзі.

Мора пачало заліваць берагі, вада зрывала караблі з якараў. Хлынуў дождж, забушаваў буран. Ручаі вады несліся па вуліцах, вырывалі дрэвы з карэннямі. З грохатам ударыла вялізарная маланка, а за ёй усё новыя і новыя вогненныя стрэлы выпускала на горад чорнае неба. Вуліцы залівалі лівень і мора. Успыхнулі пажары на ромавых* і цукровых фабрыках.

Тры штуршкі, адзін мацнаей другога, страсянулі паміраючы горад. Зямлю раскалолі сотні гіганцкіх трэшчын шчылін і праглынулі дамы і людзей.

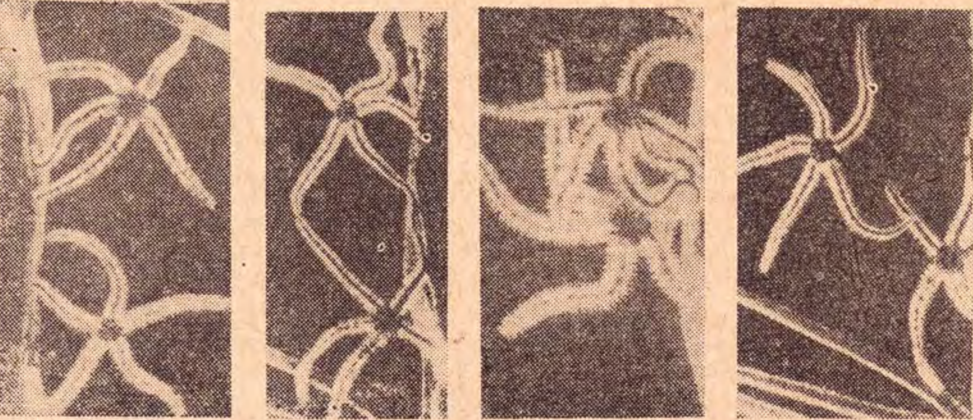
Набегшы з мора вал пакрыў большую частку горада. У вадзе барахталіся людзі. Некаторым удалося ўзабрацца на адзіны ўцалеўшы ваенны карабель «Суон». На ім знайшлі збаўленне каля 200 чалавек — гэта ўсе, хто перажыў апошні дзень Порт - Райяля.

Заклўшы ўвесь горад, мора не пакінула яго; яно замкнулася над ім навекі. З кожным годам астаткі Порт - Райяля ішлі ўсё далей у глыб мора, пакуль на яго месцы не засталося нічога, што б прыпамінала даўнюю сталіцу піратаў.

Прайшоў год, і тут пачаў будавацца новы горад — Кінгстон. На Ямайку перыядычна абрушваліся стыхіі. У 1712, 1722, 1772 г. г. над востравам праносіліся аграмаднай сілы бураны. У 1815 годзе катастрафальны пажар, знішчыў большую частку новапабудаванага Кінгстона. Паўвека назад, 14 студзеня 1907 г., Ямайку ізноў наведала вялікае землетрасенне.

Зараз вядуцца шырокія доследныя працы над патануўшым Порт-Райялем.

*) ромавых — ад слова ром — гатунак спіртнага напітку.

„ДУЭЛЬ" МАРСКІХ ЗВЁЗД

Найперш — прывітанне па ўсім рыцарскім правілам: кончыкі «рапір» кранаюцца зямлі і праціўнікі скланяюцца ў паклоне.

Рапіры скрэшчаны. Першы ўдар удала адбіты і ваяўнікі разышліся.

Праціўнікі ўвайшлі ў азарт. Калі біцца дык біцца.

Бітва прадаўжалася доўга. Нарэшце адзін з фехтавальшчыкаў зрабіў лоўкі скачок і нанёс рашаючы ўдар свайму праціўніку. Пераможца трыумфуе!

© PDF: Kamunikat.org 2022 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

А было гэта так. Заброцкі Аляксандр і Самайлюк Афанасій з вёскі Падрэчаны ў Гайнаўскім павеце напісалі запіску, палажылі ў канверт і выслалі ў Звёнзак Вэндкарства ў Гайнаўцы. А старшынёй гэтага звёнзку з'яўляецца грам. Лімера з павятовай пракуратуры. Ён накіраваў справу ў павятовы суд. Справа разглядалася ў судзе, у выніку чаго Кандрацюк Іосіф і Кандрацюк Уладзімір атрымалі па 1000 зл штрафу, Якімюк Андрэй 500 зл. Якімюка Мікалая асобна судзіла калегія.

Так выглядаў сам ход справы. Але прачытаўшы ўсё гэта, напэўна спытаеце, аб чым жа была гэтая запіска, што на падставе яе судзілі людзей. Сапраўды гэта важна ведаць. Больш менш яна мела такі змест. «Мы, Заброцкі Аляксандр і Самайлюк Афанасій бачылі, як Кандрацюк Уладзімір, Кандрацюк Іосіф і Якімюк Андрэй 17 красавіка 1959 г. лавілі сеткай рыбу ў рэчцы, а Якімюк Мікалай біў рыбу восцяй».

СУД ЗАСУДЗІЎ ЗА РЫБУ

І ўсё. Сведкамі ў справе былі... Заброцкі Аляксандр і Самайлюк Афанасій. І толькі. На судзе яны падцвердзілі тое, што напісалі ў запісцы.

Кандрацюкі таксама прадставілі сведкаў. Кандрацюкі гавораць, што суд не выслухаў усіх іхніх сведкаў. Аднак у судовых актах запісана, што праслухана 5 сведкаў Кандрацюкоў. Усе яны сведчылі, што Кандрацюкі не лавілі рыбы, што не маюць сеткі, што чым іншым былі заняты ў той дзень.

Аднак суд засудзіў Кандрацюкоў і Якімюка Андрэя.

Пасля гэтага ў вёсцы Падрэчаны людзі зашумелі. Людзі ў Падрэчанах і аколіцы гавораць, што засудзілі несправядліва.

— Што ж за сэнс мелі Заброцкі і Самайлюк ў тым, каб «утапіць» Кандрацюкоў? — пытала я ў людзей. Людзі махалі рукой.

— Уся вёска, — гаварылі, — ведае, хто яны такія. (Заброцкі А. і Самайлюк А.). Толькі авантур шукаюць. Замест таго, каб дакучаць людзям, няхай лепш дбаюць пра свае гаспадаркі, а то толькі пішуць паданні, каб ім ільготы ў налогах прызнавалі, а працай на гаспадарцы заняцца не хочуць (я бачыла адну заяву Самайлюка А. аб прызнанні яму ільготы. — Гэта не заява, а невыбрэдная ў словах пагроза пад адрасам павятовых улад). З Кандрацюкамі то ў іх нейкія там парахункі.

Як я даведалася, Самайлюк Афанасій за авантуры і махлярства быў выключаны з партыі, за Заброцкім таксама цягнецца паганая апінія.

Але павятовы суд у Гайнаўцы нічога гэтага не ведаў і не хацеў даведацца. Каб засудзіць, яму хапіла, што Самайлюк А. і Заброцкі А. сказалі: «Мы бачылі». І вось напрашваецца галоўны вывад у гэтай, усё ж такі дробнай справе: суд разгледзеў справу павярхоўна. Праўда, можна яго ўсправядлівіць, бо ці ж суд можа прысвяціць больш часу такой дробнай справе. Ён завалены куды важнейшымі справамі.

І тут маем другі вывад: непатрэбна дробныя справы накіроўваць у суд. Ад дробных спраў ёсць міліцыя, пакаральныя калегіі, якія маюць больш часу і магчымасцей разглядзець справу дакладна, з улікам ⁝ іх за і проціў.

А гэта важна, бо за ўсімі нават найдрабнейшымі справамі, скрываецца чалавек. І важна, каб прыгавор пакаральных органаў быў для людзей справядлівым, гэта залог іх аўтарытэту.

(вл.)

НЯДРУЖНАЯ ВЁСКА

Паўночны Востраў, на Сакольшчыне, гэта даволі вялікая вёска, вядомая сваёй неўпарадкаванай вуліцай. Прэзідыум грамадскай рады нарадовай ў Паўночным Востраве выступіў з прапановай, каб адрэмантаваць тут дарогу. Было пастаноўлена, што выламаць стары брук дапамогуць суседнія вёскі. І прыходзілі людзі працаваць з суседніх вёсак. А вядома, пабудаваць яго належыць жыхарам Паўночнага Вострава, гэта ж для іх асабістай выгады.

Але вось з пабудовай штосьці не ладзіцца. Засталося ўкласці яшчэ невялікі кусочак, але, нажаль, няма каму яго закончыць.

Недалёка вёсачка Азерскія змагла пабудаваць 700 м. бруку. Там на аднаго гаспадара выпала шмат больш працы ў параўнанні з Паўночным Вострава̄м. Вядома, дзе дружная людзі, там і работа спорыцца.

М. Х.

Арганізацыя сельскагаспадарчых гурткоў на Бельшчыне ахоплівае ўсё большую колькасць вёсак. Існуе тут ужо 79 гурткоў, у якія ўступіла 1875 гаспадароў. За апошні час узрасла таксама вартасць маёмасці сельскагаспадарчых гурткоў. На Бельшчыне яна складае каля 700 тысяч злотых.

Большасць сельгасгурткоў на Бельшчыне маюць уласныя малацільныя агрэгаты, а сельгасгурток у Дзяніскаx як першы ў павеце купіў сёлета трактар і цэлы камплект сельгасмашын.

У бліжэйшы час, калі сяляне поўнасцю закончаць палявыя работы, у кожным сельгасгуртку будзе праводзіцца сельскагаспадарчая адукацыя. Выкладчыкамі паасобных прадметаў будуць працаўнікі ПЗКіОР — спецыялісты па сельскай гаспадарцы і аграномы аддзела сельскай гаспадаркі Прэзідыума ПРН.

ПЗКіОР ужо апрацаваў праграму такой адукацыі Паводле гэтай праграмы, сельскагаспадарчая адукацыя на Бельшчыне будзе праводзіцца зімой ў 100 мясцовасцях.

(вб)

РАСЦЕ НОВАЯ ШКОЛА Ў МЕЖВІНЕ

У гонар 1000-годдзя польскай дзяржавы будуецца ў вёсцы Межвіна Бельскага павета вялікая цагляная школа. Зруб школьнага будынка расце на прыгожым узвышшы паміж Вялікім і Малым Межвінам.

Трэба адзначыць, што сяляне разлічваюць тут не толькі на дзяржаўныя грошы, бо пабудова такой школы патрабуе шматлікага дзяржаўнага фонда. Яны гэта добра разумеюць. Таму, гэтыя дзве вёскі сабралі 51.000 зл. на пабудову школы; затым грамадскім чынам зрабілі выкапы пад фундамент, звезлі патрэбную колькасць жвіру і абавязаліся таксама агарадзіць школу.

Пабудова школы, паводле плана і тэмпаў працы, будзе закончана ў чэрвені 1960 года

М. К.

АДБЫВАЮЦЦА ПАРТСХОДЫ

Ва ўсіх партыйных арганізацыях адбываюцца цяпер сходы, на якіх члены ПАРП абмяркоўваюць гаспадарчае становішча краіны прадстаўленае III пленумам ЦК ПАРП.

У Клюковічах члены партыі гаварылі аб неабходнасці выканання ўсіх належнасцей перад дзяржавай, а таксама аб лепшым выкарыстанні сельскагаспадарчых рэзерваў.

На партсходзе ў Гарнсве члены партыі звярнулі ўвагу на тое, што гаспадары не праводзяць элементарных прац, якія павышаюць сельскагаспадарчую прадукцыю. Не ўсе пааралі на зіму пожню, марнуецца гнаёўка, не робіцца сіласу.

М. Х.

ВЕЧАРНІЦА БЕЗ ГАРЭЛКІ

24 кастрычніка г. г. у вёсцы Арэшкава Гайнаўскага павета адбылася вечарніца. Выканаўцамі мастацкай часткі былі члены самадзейнага мастацкага гуртка з вёскі Навасады. На вечарніцу прыехала шмат моладзі з суседніх вёсак.

Асабліва падабаліся гледачам танцы «Бярозка», «Паланез» і частушкі ў выкананні Веры Крук, Ольгі Трэшчотка і іншых.

Пасля выступлення мастацкага гуртка адбылася агульная забава без гарэлкі.

М. МАРОЗ

У Гайнаўскім Доме культуры. Фота — А. О.

ДЗЯЎЧЫНА - ВАЖАК МОЛАДЗІ

Старшынямі гурткоў Саюза сялянскай моладзі ў нашых вёсках пераважна юнакі. Да дзяўчат існуе яшчэ якісьці неабаснаваны недавер. І гэта несправядліва. Факты даказваюць, што дзяўчаты на гэтым ганаровым становішчы могуць нават лепш працаваць ад хлопцаў. Вось, напрыклад, у Навасадах (Гайнаўскі павет) да гэтага часу старшынёй гуртка ССМ была Марыся Баўтрымюк. Вынікі яе дзейнасці даволі добрыя. Члены ССМ бяруць удзел у мастацкай самадзейнасці, у арганізацыі культурнага адпачынку і вечарын. Наладжана супрацоўніцтва з настаўнікамі. Тамара Бусяк, настаўніца беларускай мовы, ахвотна дапамагае разгортваць мастацкую самадзейнасць, яна ўзначальвае харавы і драматычны калектывы.

Нядаўна ў гуртку ССМ адбыўся справаздаўча - выбарчы сход. На гэтым сходзе моладзь зноў абрала старшынёй гуртка дзяўчыну Веру Крук. Яна, актыўная ўдзельніца мастацкай самадзейнасці, напэўна, яшчэ лепш пакіруе гуртком ССМ.

М. Х.

ПАВЫШАЮЦЬ АДУКАЦЫЮ

У вёсцы Малешы Бельскага павета намаганнямі кіраўніцтва мясцовай школы, арганізаваны курс, на якім маладыя людзі, якія не закончылі 7-мігадовую школу, змогуць закончыць яе. На курс запісалася 20 асоб з чатырох вёсак. Курс будзе прадаўжацца да 31-га марта 1960 года.

(іл)

„NIWA"

Organ ZG BSTK. Adres ZG BSTK: Białystok M. C. Skłodowskiej 1. tel. 54-14.

Redaguje Kolegium. Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. tel. centr. 35-41, red. naczelny i sekretariat 25-89.

Wydawca Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa".

Warunki prenumeraty w Polsce: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł.

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch". Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju. Cena prenumeraty za granicą kwartalnie — 10.15 zł, półrocznie — 20.30 zł, i rocznie — 40.60 zł. Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa.

Zamówienie na „Niwę" z krajów europejskich jak i zamorskich (z wyjątkiem krajów demokracji ludowej) należy kierować pod adresem CHZ „ARS POLONA", Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi $ 4.16.

Nkł. 5150 Bltk P-1

© PDF: Kamunikat.org 2022
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2022

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя прарвала ланцуг імперыялізма і нанесла па сусветным капіталізме такі магутны ўдар, ад якога ён ужо ніколі не акрыяе.

ВОКНЫ САТЫРЫ РОСТА

Малюнак М. Чэрэмныха (Масква) 1921 г.

ЛОЗУНГ 8-ай СТАРОНКІ

У вёсцы ёсць Максім Усёведай,
Яго завуць энцыклапедыяй.
Вясёлы ён і ведае ўсё на дзіва.

— Бо я, браткі, чытаю «Ніву», —
Гаворыць горда наш Максім, —
Выпісваць «Ніву» раю ўсім!!!

ПОЛЬКА

ПРА ЧЫЖОЎСКІЯ СУПРАЦЬПАЖАРНЫЯ ЯМЫ. (НА МЕЛОДЫЮ ПОЛЬКІ «НАЙДУ, НАЙДУ ЯСЮ МІЛЫ»)

То ндбайства самай стражы,
А таксама і сялян,
Што ў такой вялікай вёсцы,
Натварыўся балаган.

Супроць лютага пажару
Накапалі многа ям,
Бо хацелі так сяляне...
Камендант хацеў так сам.

І стаяць яны, як пасткі,
Не абстаўлены нічым,
Ужо дзінё ў адну папала,
А ў другую ўпаў Максім.

Вось упала б там жанчына,
Дык хапіла б гора ўсім.
Навучыла б і стражакаў,
Дала б жару і сваім.

Свінні падаюць таксама,
І цяляты, і каты.
Ці пажарнікі забылі,
Што на свеце ёсць платы?

Калі так, то мы прыпомнім,
Што пара абгарадзіць.
Ні калецтва, ні купанне
Не павінны нам грозіць!

ЯНКА БЕРАЗАВЕЦ

ГУМАР ІНШЫХ НАРОДАЎ

ГЕРМАНСКІ

— Мая жонка прыдумала масу гібкую, як сталь, і цвёрдую як скура.
— Дык што гэта — пластмаса?
— Не, пудынг.

* * *

— Твая жонка бландзінка ці брунетка?
— Не магу сказаць. Гадзіну таму назад яна пайшла ў цырульню і яшчэ не вярнулася.

РУМЫНСКІ

— Абед не гатовы?! Іду ў сталовую!
— Пацярпі мінутку.
— І будзе гатовы?
— Абед не, але я буду гатовай, у сталовую разам пойдзем.

Савецкі

НЕДЫСКРЭТНАСЦЬ

Танцавальны вечар у клубе аднаго прадпрыемства. Служачы імкнецца забавіць размовай выпадкова сустрэнутую партнёрку.

— Паглядзіце на гэтага старога балвана, — гаворыць ён, — гэта наш дырэктар. Такога ідыёта я ніколі дагэтуль не сустракаў.

— А ведаеце вы, хто я? — пытае дамачка.

— Не, не ведаю.

— Я жонка вашага дырэктара.

— А ведаеце вы, хто я? — пытае служачы.

— Не.

— Ну, дзякаваць Богу.

ПОСТ

Некаторыя людзі ўпэўнены, што посныя дні законам божым устаноўлены. Няпраўда. Пасты ўстанаўліваюць Гэсы (Гмінныя спулдзельні). У панядзелкі, аўторкі, у чацвяргі і пятніцы ў мястэчках тарговыя дні. Тысячы людзей круцяцца на кірмашы — прадаюць адно, купляюць другое. Пакуль выберуцца ў далёкую дарогу дахаты, людзі цягнуцца ў гэсаўскія сталовыя, каб перакусіць ды гандлёвай удачай са знаёмымі падзяліцца.

А ў сталовай няма чаго на зуб палажыць. Буфетчыцы рукамі разводзяць. Апраўдваюцца, што цяпер у кухні і мясам не пахне. А людзям хаця б аладкаў насмажыць, варэнікаў з сырам наварыць, ды ў смятане ўтапіць. Пірагоў бы з капустай нарыхтаваць. Толькі адна бяда: работнікі грамадскага харчавання не хочуць вазіцца з гэтым.

Лягчэй тлумачыцца недахопам мяса, чым закаціць рукавы і папрацаваць. Нядаўна ў Міхалове такі выпадак быў. Два сябры спатkаліся ў сталовай. Адзін высокі, другі — малы.

У сталовай закускі і на паказ няма, а выпіўка выстаўлена.

— Зробім паўлітра, — прапануе малы.

А высокі пытае:

— Пад што ж піць будзем? Ні хваста ад селядца, ні гуркоў солёных не відна.

— Пад мануфактуру вып'ем, вырашае малы і налівае паўшклянкі гарэлкі.

Выпіў, кракнуў, выцер губы рукавом і заахвочвае:

— Пі, браток, пад мануфактуру.

У кожным мястэчку маюцца нелегальныя «меліны», дзе посту не прытрымліваюцца.

Такія парадкі толькі ў гэсах вядуцца.

У часніка заўсёды знойдзецца гарачая катлетка для закусачкі, вумяная рыбка ды агурчык у прыдачу, зразумела, ў два разы даражэй, за прыватную ініцыятыву.

Выходзіць, што работнікі грамадскага харчавання на ўзроўню сваёй пасады знайшліся. Гандлёвыя планы гарэлкай выконваюць і з радасці казлом скачуць. Людзі на кірмашы хацелі б нагрэць нос у шклянцы чаю.

Але навошта Гэсам браць залатоўку за шклянку гарачага чаю, калі могуць узяць 30 зл. за шклянку халоднай гарэлкі.

І што ж, людкі вы мае, пакуль што ў кірмашныя дні прыходзіцца з хаты браць курынае крылка, або кусок сваёй каўбаскі.

Цьфу, цьфу не ўзяць бы граху на душу з-за скаромных думак.

У посныя дні аб каўбасах думаць — гэта толькі нячыстаму духу на здавальненне.

Дзядзька Левап.